

İÇERİK

1. GİRİŞ

2. İSTANBUL'UN ve TAKSİM MEYDANI'NIN PLANLANMASI

3. TAKSİM MEYDANI'NI KURAN ÖĞELER

3.1 Su Maskemi

3.2 Atatürk Kültür Merkezi

3.3 Cumhuriyet Anıtı

3.4 Taksim Gezisi

4. TAKSİM MEYDAN DÜZENLEMESİ SÜRECİ

5. TAKSİM MEYDAN DÜZENLEMESİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

6. SONUÇLAR

KAYNAKLAR

EKLER

1. GİRİŞ

Ülkemiz Cumhuriyet tarihinin ilk planlı alanlarından olan Taksim Meydanı, İstanbul Büyükşehir Belediye Meclisi'nin 16 Eylül 2011 gün ve 2111 sayılı kararı ile "Beyoğlu İlçesi Taksim Meydanı Yayalaştırma Projesi'ne ait 1/5000 ve 1/1000 ölçekli Koruma Amaçlı İmar Plan Tadilatları"nın kabulü ile yeniden düzenlenmek istenmektedir.

Sadece İstanbul'un değil, ülkemizin önemli kentsel mekânlarından olan Taksim Meydanı bu çalışma ile ilk planlanmasından söz konusu yeni düzenlemeye kadar incelenmiş olup, bu düzenlemenin alana ve kullanıcılara olacak etkileri irdelenmiştir.

2. İSTANBUL'UN VE TAKSİM MEYDANI'NIN PLANLANMASI

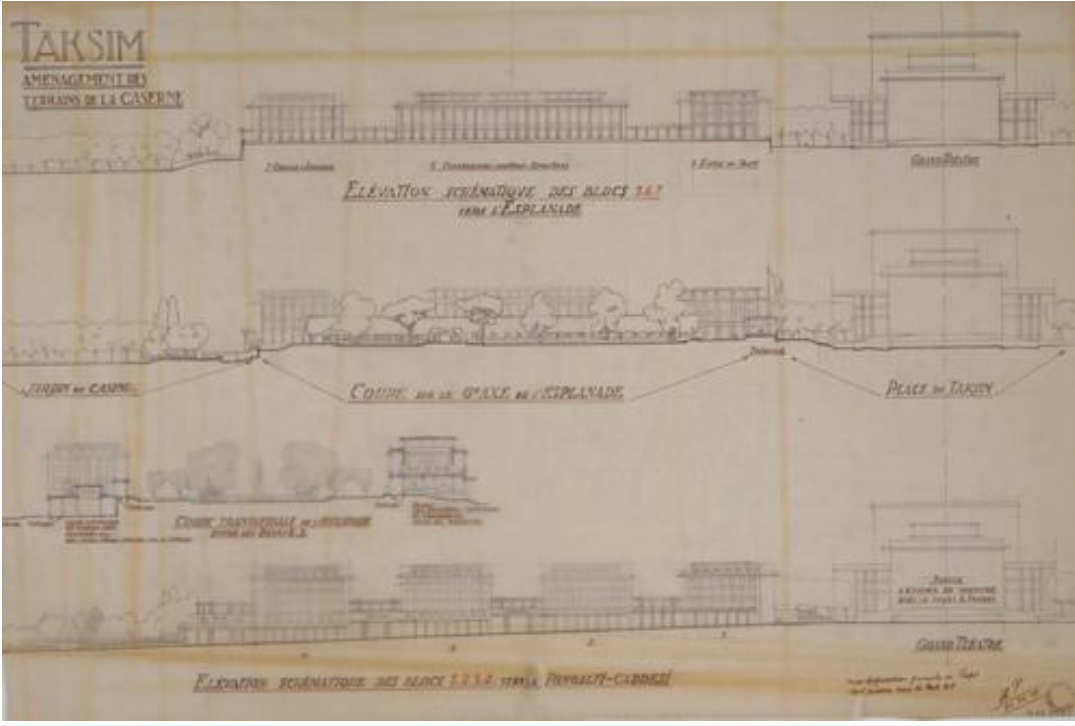

Fransız mimar ve şehircilik uzmanı Henry Prost (1874-1959), 1936'da İstanbul'un planlanması konusunda Atatürk'ten aldığı davetle İstanbul'a geldi. Türk Hükümetince de İstanbul'un planlanması görevi verilen Prost, önce İstanbul şehrinin geleceğinin güvence altına alınabilmesi için geçmişinin iyi bilinmesi gerekliliğine dikkat çekti.

Prost, burada korumacı ve modernleşmeci tavrı bir arada sergiledi. İstanbul için bir imar planı yanında bazı mevzi planlar da hazırladı. İstanbul'un 1/5000 ölçekli nâzım planını 1937'de tamamladı ve plan 1939'da onaylandı (Url 1).

Prost, gençliğinden beri tanıdığı ve çok etkileyici bulduğu İstanbul'u ele alırken, bir yandan kentin kendine özgü topografyası, dokusu ve mimari anıtlarını korumayı, diğer taraftan onu mahrum olduğu çağdaş altyapılarla donatmayı hedeflemiş, hijyen koşullarının sağlanması, ulaşımın rahatlatılması, rekreasyon alanlarının düzenlenmesi, tarihi/kültürel açıdan önemli yapıların ortaya çıkarılması gibi birçok soruna, birbiriyle uyumlu çözümler getirmeye gayret etmiştir (İmparatorluk Başkentinden Cumhuriyet'in Modern Kentine: Henri Prost'un İstanbul Planlaması" Sergisi, 2010).

Henri Prost, önceki planlama çalışmalarında tarihi ve doğal çevreyi koruma yanlısı olarak tanınan bir şehircidir. Oysa İstanbul'da tarihi kent dokusunu tümüyle dönüştürmeye, modernleştirmeye yönelik bir planlama stratejisi benimsemiştir.

Resim 1. “İmparatorluk Başkentinden Cumhuriyet’in Modern Kentine: Henri Prost’un İstanbul Planlaması” Sergisi (2010)

Buna dair çeşitli fikirler ileri sürülmüş olsa da, geleneksel semt dokusunun yangınlarla hasar görmüş olması, değişen yaşam şekli ve standartları dolayısıyla insanların konutlarında rahatlık arayışı ve Cumhuriyet yönetiminin çağdaş toplum yaşamını destekleyecek bir kent çevresi yaratma ideali, en önemlileri olarak kendini gösterecektir (“İmparatorluk Başkentinden Cumhuriyet’in Modern Kentine: Henri Prost’un İstanbul Planlaması” Sergisi, 2010).

1934’te İstanbul, üç eski ana yerleşmeden oluşmaktaydı: Haliç’in iki yakasında Tarihi Yarımada ve Galata, karşıda Asya yakasında Üsküdar ve Kadıköy.

H. Prost iki bölümlü bir Nazım Plan önermekteydi:

- Tarihi Yarımada
- Beyoğlu: Maçka, Harbiye, Taksim ve Dolmabahçe arasında yaklaşık 20 hektarlık bir büyük park öngörmekteydi (Aydemir, 2008).

3. TAKSİM MEYDANI'NI KURAN ÖĞELER

T.C. Kültür Bakanlığı İstanbul I Numaralı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kurulu'nun 06.01.1999 tarih ve 10521 sayılı kararında (Ek 1), Taksim Cumhuriyet Alanı'nı (Taksim Meydanı) kuran, birbiri ile bir bütün ve tümünün korunması gerektiğini belirten dört öğeden bahsedilmektedir. Bunlar Su Maskemi, Atatürk Kültür Merkezi, Cumhuriyet Anıtı ve Taksim Gezsidir.

3.1. Su Maskemi

Tarihi suyollarının Taksim'deki dağıtım noktası olan Su Maskemi I. Sultan Mahmut dönemi yapılarından türünün tek örneğidir.

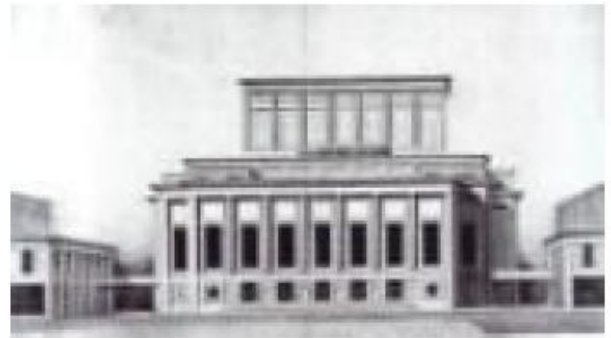
1730'da tahta geçen I. Mahmut 1731'de Taksim Suyu Tesisleri'ni tamamlamıştır. Daha sonraki ilaveler ve düzeltmelerle de tesis son şeklini 1839'da almıştır.

Gayrimenkul Eski Eserler ve Anıtlar Yüksek Kurulu'nun 24.03.1962 tarih 1804 sayılı kararı ile tescil edilmiştir.

Resim 4. Gayrimenkul Eski Eserler ve Anıtlar Yüksek Kurulu'nun 24.03.1962 tarih 1804 sayılı kararı ile tescil edilmiş olan Su Maskemi

3.2. Atatürk Kültür Merkezi

H. Prost, özellikle Beyoğlu ile ilgili projelerde meydanları tasarlarken, bölgenin mimari karakterlerini dikkate alarak mimarisinin buna en uygun olduğunu düşündüğü tanınmış Fransız mimar Auguste Perret'yi, bölgeyi canlandıracak iki önemli kültür yapısını gerçekleştirmek üzere İstanbul Belediyesi'ne önerdi. Böylece Taksim'de bugün AKM adıyla bilinen binayı ve Şişhane'de Komedi tiyatrosunu projelendirmesi için bu dünyaca tanınmış mimar İstanbul'a davet edildi (Aydemir, 2008).

Resim 5. Atatürk Kültür Merkezi-Auguste Perret (Aydemir, 2008)

1963 yılında, tiyatro işlevi yerine daha büyük ve çok amaçlı kültür merkezi ihtiyacı belirdiğinden program yeniden ele alındı, dolayısıyla mimaride çok önemli mimari değişiklikler yapılması

gerekti. 1960 yıllarında yeniden ele alınan projeye, o günlerin mimarisi dikkate alınarak cephe ve iç dekorasyonda tamamen çağdaş ve rasyonel bir mimari getirildi.

Bugünkü AKM binasında Perret'in projesinden sadece betonarme strüktür kalmıştır (Aydemir, 2008).

Resim 6. Atatürk Kültür Merkezi

3.3. Cumhuriyet Anıtı

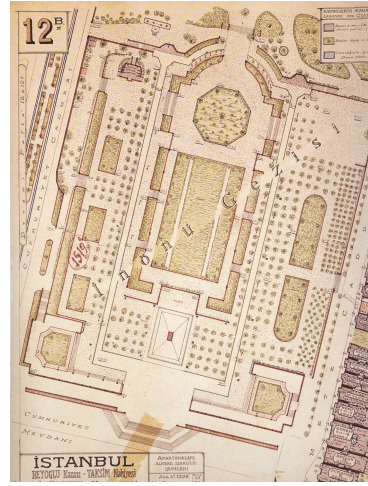
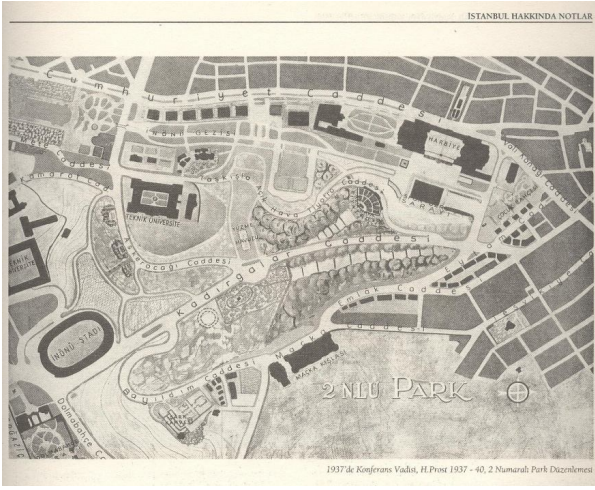
1925'te dönemin İstanbul milletvekili Hakkı Şinasi Paşa'nın başkanlığında oluşturulan bir komisyonun bağlantı kurması ile İtalyan heykeltıraş Pietro Canonica'ya ısmarlanmış, iki genç Türk; Hadi (Bara) Bey ve Sabiha (Bengütaş) Hanım'ın yardımlarıyla, ant 1928'de tamamlanmıştır. 8 Ağustos 1928'de açılan anıtın, kaide ve çevre düzeni mimar Giulio Mongeri tarafından yapılmıştır. Ağırlığı 84 tonu bulan, taş ve bronz kullanılarak yapılan anıt Roma'dan İstanbul'a gemi ile getirilmiştir.

Cumhuriyet dönemi anıtları, ilk defa figüratif bir anlatımla Atatürk'ü ve kurulan yeni düzeni topluma tanıtan heykellerdir. Taksim Cumhuriyet Anıtı'nın bir yüzü Kurtuluş Savaşı'nı, diğer yüzü ise Cumhuriyet Türkiye'sini simgelemektedir (Url 2).

Resim 7. Cumhuriyet Anıtı

3.4. Taksim Gezisi

Maçka, Harbiye, Taksim ve Dolmabahçe arasında yaklaşık 30 hektar büyüklüğünde kentsel sit olarak tescilli 2 No.lu park alanı 1948 yılında tamamlanmış, bütününün bir parçasıdır.

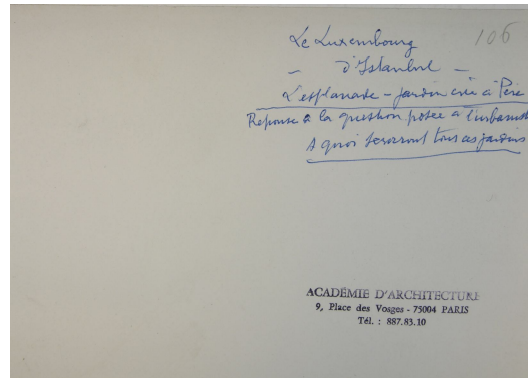
Resim 8. 2 No.lu Park Alanı Düzenleme Planı (Özler, 2007)

Resim 9. Taksim İnönü Gezisi'nin 1943 yılında Pervititch tarafından çizilmiş planı (Jacques Pervititch Sigorta Haritalarında İstanbul, 1999)

Resim 10. "İmparatorluk Başkentinden Cumhuriyet'in Modern Kentine: Henri Prost'un İstanbul Planlaması" Sergisi (2010)

Prost'un raporlarında betimlediği parklar, gezi parkları (*les esplanades*), gezinti yolları (*les promenades*), manzara terasları (*les belvédères*) ve meydanlar (*les places et les squares*) çağdaş bir kent yaşamını destekleyecek kamusal alanlar olarak tasarlanmışlardır. Bu bağlamda Taksim Meydanı ile birlikte ele alınmış olan Taksim Gezi Parkı bu anlayışa göre gerçekleştirilen en başarılı tasarım örneğidir.

Resim 11. Parkta gezinti yapan, çocuklarını gezdiren insanlar (Cânâ Bilsel Arşivi)

12 Kasım 1944 Pazar günü Prost tarafından çekilmiş fotoğraflardan (Resim 11, 12 ve 13) birinin arkasına Prost şu notu almış: "İstanbul'un Luxembourg Bahçesi/Beyoğlu'nda düzenlenen gezi parkı/Şehirciye sorulan "bütün bu parklar ne işe yarıyor" sorusunun yanıtı". Bir başka fotoğrafın arkasında da "bu sorunun cevabını çocuklar ve anneleri veriyor" diye yazmış.

Resim 12. Parkta gezinti yapan, çocuklarını gezdiren insanlar (Cânâ Bilsel Arşivi)

Resim 13. Parkta gezinti yapan, çocuklarını gezdiren insanlar (Cânâ Bilsel Arşivi)

Resim 14. Parkın yapımı sırasında çekilmiş bir fotoğraf (Cânâ Bilsel Arşivi)

Mimar Rüknettin Güney tarafından tasarlanmış olan Taksim Belediye Gazinosu'na doğru dikilmiş olan ağaç sıraları bugün ulu çınar ağaçları olmuş durumda. Günümüzde Belediye Gazinosu'nun yerinde ise Sheraton Oteli (Ceylan Oteli) bulunuyor (Cânâ Bilsel Arşivi).

Resim 15. Belediye Gazinosu ve önündeki Taksim Bahçesi (Cânâ Bilsel Arşivi)

Resim 16. Parkın tamamlandığı dönemde çekilmiş bir hava fotoğrafı 1940'ların başları (Cânâ Bilsel Arşivi)

4. TAKSİM MEYDAN DÜZENLEMESİ SÜRECİ

06.02.2011: Taksim Meydan Düzenlemesine ilişkin proje açıklandı

Taksim Meydan Düzenlemesi 06.02.2011 tarihinde İstanbul'a ilişkin prestij projelerinden biri olarak Başbakan Recep Tayyip Erdoğan tarafından kamuoyuna tanıtıldı.

Resim 17. Taksim Meydan Düzenlemesi (Url 3)

09.02.2011: Topçu Kışlası I. dereceden tescil edildi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı İstanbul II Numaralı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu, (Beyoğlu Belediye Başkanlığı, Plan ve Proje Müdürlüğü'nün 17.01.2011 günlü dilekçesi üzerine 70 yıl önce yıkılmış bulunan ve) yerinde mevcut olmayan Topçu Kışlası'nın I. dereceden tesciline ve yeniden inşasına 09.02.2011 tarihinde karar verdi (Ek 2).

16.09.2011: İBB Meclisinde projeye ait plan tadilatları kabul edildi

Meclis Kararları	
Karar Özeti:	Beyoğlu İlçesi Taksim Meydanı Yayalaştırma Projesi'ne ait 1/5000 ve 1/1000 ölçekli Koruma Amaçlı İmar Plan Tadilatları
Karar Tarihi:	16.09.2011
Karar No:	2111
Dosya No:	2111
Karar:	Planlama Müdürlüğü'nün 08/08/2011 gün ve 2011-11905 sayılı yazısında; "İLGİ: a) 27.07.2011 gün, /TN:4474179-2312 sayılı Ulaşım Planlama Müdürlüğü yazısı ve ekleri. b) 05.08.2011 gün, /TN:4510732 B.No:4812 sayılı Ulaşım Koordinasyon Müdürlüğü yazısı ve ekleri. c) Büyükşehir Belediye Başkanlığı'nın 20.8.2004 gün, S/89 Sayılı Genelgesi ve 20.8.2004 günlü, S/90 Sayılı Başkanlık Oluru.
TEKLİF	İlgi a) yazı ile; Beyoğlu İlçesi, Taksim Meydanı Yayalaştırma Projesi'ne ait 15.07.2011 tarih, UTK2011/22-23 sayılı UTK kararı alındığı ve bu doğrultuda 1/5000 ve

İstanbul Büyükşehir Belediye Meclisi'nin 16 Eylül 2011 gün ve 2111 sayılı kararı ile "Beyoğlu İlçesi Taksim Meydanı Yayalaştırma Projesi'ne ait 1/5000 ve 1/1000 ölçekli Koruma Amaçlı İmar Plan Tadilatları" başlığı altında İstanbul ve Türkiye'nin Cumhuriyet Dönemi koruma altına alınmış bulunan şehircilik ve planlama mirası niteliği ile birlikte, toplumsal ve mekânsal simgesi olan Taksim Meydanı'na ilişkin plan değişikliği teklifi karar altına alınmıştır.

Resim 18. İstanbul Büyükşehir Belediye Meclisi'nin 16 Eylül 2011 tarih ve 2111 sayılı kararı (Url 3)

04.01.2012: Plan tadilatları Koruma Kurulunca kabul edildi

T. C. Kültür ve Turizm Bakanlığı İstanbul II Numaralı Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu "Beyoğlu İlçesi Taksim Meydanı Yayalaştırma Projesi'ne ait 1/5000 ve 1/1000 ölçekli Koruma Amaçlı İmar Plan Tadilatları" nı 04 Ocak 2012 tarihinde 165 sayılı karar ile onayladı (Ek 3).

14.02.2012: Plan tadilatları askıya çıkarıldı

14.02.2012 tarihinde 1/5000 ve 1/1000 ölçekli Beyoğlu İlçesi Taksim Meydanı Yayalaştırma Projesi Koruma Amaçlı Uygulama İmar Planı Tadilatları askıya çıkarıldı (Ek 4).

Planlarda, meydana çıkan caddelerin dalış tünelleri ile meydanın altına alınarak (Resim 19), araç ve yaya ulaşımlarının/hareketlerinin de yer altına alındığı, meydana çıkan caddelerde bulunan 50 yaş üzerindeki ağaçların -yaya yollarının daraltılmadı sebebiyle- kesilmesi gerektiği, Topçu Kışlası'nın yapılması planlanan Taksim Gezisi'nin Özel Alan olarak tanımlandığı görülmektedir.

Söz konusu planların 3 numaralı plan notunda "09.02.2011 gün ve 4225 sayılı İstanbul II Nolu K. ve T.V.K.B. Kurulu kararı ile korunması gerekli kültür varlığı olarak tescil edilen "Taksim Kışlası" kentsel tasarım projesi ile bir bütünlük içerisinde değerlendirilecektir" denilmektedir.

Resim 19. Taksim Yayaılaştırma Projesinin canlandırması (Taksim Dayanışması, 2012)

13.03.2012: Sitlerin tespit ve tescili ile ilgili usul ve esaslar değiştirildi

21.07.1983 tarihli ve 2863 sayılı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanununun 3üncü maddesinde tanımlanan ve 6ncı maddesinde açıklanan korunması gerekli taşınmaz kültür varlıkları, doğal sitler hariç olmak üzere sitlerin tespit ve tescili ile ilgili usul ve esasları 13 Mart 2012 tarihinde değiştirildi.

Söz konusu değişikliğe göre *Korunması Gerekli Taşınmaz Kültür Varlıklarının ve Sitlerin Tespit ve Tescili Hakkında Yönetmelik Tescil işlemleri başlığı altında yer alan MADDE 8 - (6) alt bendinde "3402 sayılı Kanunun 16ncı maddesinin birinci fıkrasının (c) bendinde belirtilen, devletin hüküm ve tasarrufu altında bulunan kayalar, tepeler, dağlar ile bunlardan çıkan kaynaklar gibi tarıma elverişli olmayan sahipsiz yerler ile deniz, göl, nehir gibi genel sular ile yol, meydan, köprü, yeşil alan ve park gibi tescil ve sınırlandırması yapılmayarak tapu siciline kayıt edilmeyen alanlar için yukarıda belirtilen kayıt konulmaz."* hükmü getirildi.

Bu değişiklik, plan tadilatlarının askıya çıkmasının ardından (14.02.2012), kanuni itirazların başlayabileceği 30 günlük süreden (14.03.2012) bir gün önce (13.03.2012) gerçekleştirildi.

5. TAKSİM MEYDAN DÜZENLEMESİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

Uygulanması planlanan Taksim Meydan Düzenlemesi, Beyoğlu Kentsel Sit Alanı Koruma Amaçlı Uygulama İmar Planı, Avrupa Peyzaj Sözleşmesi, günümüz çağdaş ulaşım politikaları, insan-kentli-yaya hakları, afet halinde toplanma yeri olması ve kentsel-toplumsal bellekteki yeri başlıklarında değerlendirilmiştir.

5.1. Beyoğlu Kentsel Sit Alanı Koruma Amaçlı Uygulama İmar Planı

Taksim Meydanı ve çevresinde trafiğin yeraltına alınmasını ve Topçu Kışlası'nın yeniden inşasını öneren projenin, İstanbul I Numaralı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kurulu'nun 07.07.1993 gün, 4720 sayılı kararı ile Kentsel Sit Alanı ilan edilen bölgeye ait 21.05.2009 tasdik tarihli, 1/5000 ölçekli Beyoğlu Kentsel Sit Alanı Koruma Amaçlı Nazım İmar Planı doğrultusunda hazırlanan, Büyükşehir Belediye Meclisi'nin 25.11.2010 tarih, 2659 sayılı kararı ile kabul edilerek 21.12.2010 tarihinde Büyükşehir Belediye Başkanı'nca onaylanmış olan 1/1000 ölçekli Beyoğlu İlçesi, Kentsel Sit Alanı Koruma Amaçlı Uygulama İmar planında plan hedefleri;

- Tarihi eserlerin yoğunlaştığı bölgelerin özelliklerinin vurgulanarak asli fonksiyonları çerçevesinde korunmasının sağlanması ve desteklenmesi,
- Beyoğlu Kentsel Sit Alanı'nın yeşil dokusunun canlandırılarak peyzaj kalitesinin artırılması, kıyı alanlarının düzenlenerek kara bağlantısının sağlanması,
- Mevcut lastik tekerlekli ulaşım sisteminin tarihi mekânlar üzerindeki taşıt baskısını her türlü önlemlerin alınarak sınırlandırmanın sağlanması ve yaya ilişkisinin kurulması,
- Tüm ulaşım türlerinin birbirlerini besleyecek ve tamamlayacak biçimde entegre edilmesi ve kentsel tasarım projeleri ile çözümlenmesi şeklinde belirtilmektedir (TMMOB Peyzaj Mimarları Odası İstanbul Şubesi, 2012).

Önerilen projede ise, gerçekleştirilmesi planlanan ulaşım çözümlerinin ve Topçu Kışlası'nın inşasının İnönü ve Mete Caddeleri ile Gezi Parkı'ndaki tarihi Çınar Ağaçları kesilmeden gerçekleştirilemeyeceği açıkça görülmektedir. Bu açıdan proje içerdiği sert mekânların fazlalığı ve ağaç kayıpları nedeniyle plan hedeflerinde belirtilen 'yeşil dokunun canlandırılarak peyzaj kalitesinin artırılması ilkesi' ile çelişki içermektedir.

Plan hedeflerinde belirtilen, 'asli kullanımların korunması' bağlamında ise, 50 yılı aşkın bir süredir kentliler tarafından açık yeşil alan (park) olarak kullanılmış ve bu şekilde benimsenmiş bir alanın işlevinin, kültür ve ticaret merkezi inşası önerisi ile değiştirilmesinin planlanması yine yukarıdaki plan hedefleri ile çelişmektedir.

Ulaşım ile ilgili hedeflerde, 'tüm ulaşım biçimlerinin birbiri ile entegrasyonundan bahsedilmekte, ancak araç yolunun yer altına alınmasıyla birlikte yine yer altına taşınan toplu taşıma biçimleri

ile yayalar da meydana tecrit edilerek yer altındaki sisteme dahil edilmektedir. Bunun sonucunda meydana bugün var olan yaya sirkülasyonu tamamen yok olacaktır.

Bunun yanında özel bir turist çekim noktası olan İstiklal Caddesi'ne gelecek olan turistik servis araçlarının da yolcuları yeraltında bırakacağı ve İstanbul'un vitrini olan Taksim'e katılımın yayalar açısından son derece konforsuz olan yer altı aktarım noktalarından gerçekleşeceği de son derece düşündürücüdür.

Beyoğlu Kentsel Sit Alanı Koruma Amaçlı Uygulama İmar planında "Plan İlkeleri" başlığı altında belirtilen;

- *Ulaşım yönünden tarihi bölgenin içinde transit trafiğin azaltılması, lastik taşıt trafiği talebini arttırıcı, özendirici yol şemasından kaçınılarak kısıtlayıcı caydırıcı yol kurgusu oluşturulmalıdır.*

plan ilkesi ile çeliştiği görülmektedir. Zira yeraltından sağlanan bağlantı yolunun bölgeye getireceği trafik baskısı artacak, önerilen çözüm caydırıcı olmak yerine, bölgeye özel araçla ulaşımı teşvik edici yönde olacaktır. Bu eğilim otopark ihtiyacının doğmasına ve ara sokakların, hatta mevcut yeşil alanların alt katmanlarının yer altı otoparkı olarak kullanılması gibi çözümlerin gündeme gelmesine yol açacaktır (Nitekim planda bu tip çözümlerin öngörüldüğünden de bahsedilmektedir). Bu tip yer altı otopark alanlarının inşası getireceği mali külfet yanında, park içerisindeki bitkilendirilmiş toprak zeminlerin yerle olan ekolojik ilişkisini keserek, çeşitli doğal döngüleri zedelemekte ve kentin ekolojik yapısına da zarar vermektedir.

Aynı şekilde önerilen projenin, Beyoğlu Kentsel Sit Alanı Koruma Amaçlı Uygulama İmar planında "Plan Politikaları" başlığı altında belirtilen bazı temel maddelerle çeliştiği göze çarpmaktadır. Planda belirtilen bu ilkeler şu şekildedir:

- *Tarihi mekânların kültür varlıkları ile bir bütün içinde fiziksel kaliteyi yükselterek korunmasının etkin ve dinamik bir planlama süreci içinde ele alınması,*
- *Beyoğlu Kentsel Sit Alanı'nın Tarihi Yarımada ile birlikte sosyal-kültürel işlevlerini korunmak ve geliştirmek suretiyle sürdürülebilirliğin sağlanması,*
- *Ticaret alanlarının Beyoğlu Kentsel Sit Alanının korunması gerekli taşınmaz kültür ve tabiat varlıklarını zedeler ve konut alanlarını tehdit eder duruma genişlemesinin ortadan kaldırılması,*
- *Beyoğlu Kentsel Sit Alanı'nın yaşam kalitesini yükseltmek yönünde, mekânsal stratejilerin ortaya konulması, gerekli mekânsal düzenlemeler yapılarak bu yönde sürdürülebilirliğin sağlanması için gerekli kurumsal, idari ve mali imkânlar geliştirilmesinin sağlanması,*
- *Beyoğlu İlçesi'nin genelinde, özellikle; korunması gerekli taşınmaz kültür ve tabiat varlıklarının yoğun olduğu bölgeleri ve Beyoğlu İlçesi'nin kimliğinde odak noktalarını belirleyen alanlar arasında yaya aksları -gezi güzergâhları-toplu taşıma sistemleri ile desteklenen meydanların ortaya çıkarılması ve yaya kimliğinin vurgulanması,*
- *Gerekli yerlerde sınırlı olmak koşuluyla otopark alanları ihdas edilerek, özellikle tarihi bölgelerdeki ulaşım sisteminde getirilen kısıtlamalara entegre edilmesi,*

- Her türlü ulaşım sistemi kararlarının koruma prensiplerine aykırı sonuçlar oluşturmadan mevcut ulaşım sistemi ile entegre edilmesinin sağlanması, Tarihi mekanlara ulaşımı gerçekleştiren ve diğer ulaşım sistemleriyle entegre olan özgün bağlantıların sağlanması.

Plan politikalarının ilk maddesinde etkin ve dinamik bir planlama süreci öngörülmektedir. Oysaki önerilen proje(ler) kamu yararı gözetildiği belirtilse de, kamunun katılımı ve onayı ile gerçekleştirilmemektedir. Yine söz konusu plan politikalarında yaya kimliğinin vurgulanmasından bahsedilmekte ancak araç trafiği ile birlikte yayaların da yer altına alınacağı göz ardı edilmektedir. Planda ulaşım sistemi kararlarının koruma prensiplerine aykırı sonuçlar doğurmadan uygulanması belirtilmekte ancak, yer altı tünellerinin batma noktalarında oluşacak istinat duvarlarının ve buralardaki kazı çalışmalarının bölgedeki tarihi dokuya etkileri göz ardı edilerek, öne sürülen proje bu plan politikası ile de çelişki içermektedir (TMMOB Peyzaj Mimarları Odası İstanbul Şubesi, 2012).

5.2. Avrupa Peyzaj Sözleşmesi

Ulusal hukuki düzenlemelerimizin yanı sıra, ülkemizde 20 Ekim 2000 tarihinde kanunla onaylanan Avrupa Peyzaj Sözleşmesi (2000) tarihi ve kültürel miras değerlerini, uluslararası önemde korumayı zorunlu kılacak taahhütleri içermektedir.

“Avrupa Peyzaj Sözleşmesi, 20 Ekim 2000 tarihinde imzaya açılmış ve ülkemiz sözleşmeyi bu tarihte imzalamıştır. “Avrupa Peyzaj Sözleşmesi’nin Uygun Olduğuna Dair Kanun Tasarısı” önergesi ise 10 Haziran 2003 tarih ve 4881 nolu Kanunla onaylanarak 27 Temmuz 2003 tarih ve 25181 sayılı Resmî Gazete’de yayınlanmıştır.”

Avrupa Peyzaj Sözleşmesi önsözünde, peyzajın kültürel, ekolojik, çevresel ve sosyal alanlarda kamu yararı taşıdığı; peyzajın yerel kültürlerin biçimlenmesine katkısı sağladığının ve bunun da Avrupa kültürel ve doğal mirasının en önemli parçası olduğunun, insanın refahı ve Avrupalı kimliğinin pekiştirilmesine katkıda bulunduğu farkında olarak; ve doğal ve kültürel mirasın korunması ve yönetilmesini dikkate alarak sözleşme maddelerine giriş yapmaktadır. Diğer bir ifade ile insanlar tarafından biçimlenmiş alanlar peyzajın tanımlanmasında/kimliğinde doğal öğeler ve süreçler kadar etkilidir. Dolayısıyla peyzajın tarihsel ve kültürel miras değerleri o peyzajın özelliklerini ortaya koyan önemli öğelerdir ve bu haliyle korunması gerekir.

Madde 5: Genel Tedbirler bölümünde ise sözleşmeyi imzalayan her bir taraf peyzajları, yasayla, insanların çevrelerinin önemli bir bileşeni, onların paylaştıkları kültürel ve doğal mirasın çeşitliliğinin bir ifadesi ve kimliklerinin bir temeli olarak tanımayı taahhüt etmektedir.

Sözleşmede vurgulanan önemli noktalardan biri de yerel yönetimlere daha aktif ve katılımcı bir rolün yüklenmesidir. Sözleşme ile ülkemiz, “peyzajlar” üzerinde yapılacak değişiklikler ve uygulanacak politik süreçlerde, ilgili tüm paydaşların ve kamusal aktörlerin peyzaj kalitesinin yükseltilmesinde ve uygulanmasındaki eylem sürecine aktif katılımını özendirmekle yükümlüdür.

Yine 6. maddeye göre; ülkemiz kendine ait peyzajları belirlemeyi, bunların tipik özelliklerini bunları dönüştüren güçleri ve baskıları çözümlenmeyi, değişiklikleri kaydetmeyi, böylece belirlenmiş olan peyzajları, bu peyzajlarla ilgilenen tarafların ve ilgili nüfusun bunlara verdiği özel değerleri dikkate alarak değerlendirmeyi yükümlenir (TMMOB Peyzaj Mimarları Odası İstanbul Şubesi 2012).

5.3. Günümüz Çağdaş Ulaşım Politikaları

Geleneksel ulaşım politikası, tıkanan taşıt trafiğini veri olarak almakta ve noktasal çözümlerle (katlı kavşak yapımı, yol genişletmesi, yeni yol açılması gibi) sorunu çözmeyi hedeflemektedir. Ancak bu durum, otomobillere daha fazla talep yaratmakta, trafiğin bir sonraki kavşağa daha yoğun olarak ötelenmesine neden olmakta ve kısa sürede eski duruma geri dönmektedir. Gelişmiş tekniklere ve yüksek maliyetli yatırımlara rağmen, geleneksel ulaşım politikası sorunlara çözüm getirememekte, bu yaklaşımlar otomobil kullanımını özendirilmektedir.

Ek kapasite yaratılarak otomobil trafiğinin rahatlatılması amaçlanırken, kullanımı yoğunlaşan otomobiller nedeniyle de kısa sürede işlevini yitiren geleneksel yaklaşımlardan, gelişmiş ülkelerde 1960'lardan itibaren vazgeçilmiş “taşıtların değil, kişilerin ulaşımı” bilinci uyanmış, toplu taşımacılık önem kazanmıştır.

Günümüzdeki çağdaş ulaşım politikalarında, otobüs özel yolları ve şeritleri oluşturulmakta; metro-tramvay gibi çağdaş ulaşım sistemleri hayata geçirilmekte, ayrıca özellikle kentin merkezi bölgelerine otomobille geliş kısıtlanmaktadır.

5.4. İnsan Hakları, Kentli Hakları ve Yaya Hakları

En temel kentli ve yaşam haklarından biri olan engellenmeden, yavaşlatılmadan ve geciktirilmeden “yürümek hakkı” söz konusu düzenlemelerle engellenmekte ve kısıtlanmaktadır. Taksim Meydan Düzenlemesi ile kentlilerin en doğal hakkı olan yürümek, yaya olarak erişim hakkı taşıtlara öncelik ve ayrıcalık sağlanması amacıyla ortadan kaldırılmaktadır.

Özellikle yayalar arasındaki dezavantajlı ve hareket engelli grupların (fiziksel ya da psikolojik özür, hasta, yaşlı, hamile, sakat, bebek arabalı, çocuk ve yük taşıyan, kapalı mekân korkusu bulunan v.b.) erişimi ve hareketleri, merdiven inme-çıkma, yer altındaki kapalı mekânlara zorla yönlendirilme ile zorlaştırılmakta, yolları uzatılmakta, geciktirilmekte ve büyük ölçüde kısıtlamalar getirilmektedir.

Bu düzenlemelerle kentlilerin yaşam hakları sınırlanmakta, toplum içindeki dezavantajlı gruplardaki insanların mağduriyetleri daha da artırılarak kent merkezini kullanabilme şans ve özgürlükleri kısıtlanmaktadır. Söz konusu uygulamalar, Avrupa Konseyi Avrupa Yerel Yönetimler Konferansı'nda Mart 1992'de kabul edilerek yayınlanan Avrupa Kentsel Şartı'nın ilk bölümünde yer alan Avrupa Kentli Hakları Deklarasyonu'nda belirtilen “...toplulu taşıma, özel arabalar, yayalar,

bisikletliler gibi tüm yol kullanıcıları arasında birbirinin hareket kabiliyetini ve dolaşımını kısıtlamayan uyumlu bir düzenin sağlanması..." temel ilkesi ile de tamamen çelişmektedir (Avrupa Kentli Hakları Deklarasyonu, 1996).

5.5. 3194 Sayılı İmar Yasası Ek Madde 1

3194 Sayılı İmar Yasası'na eklenen bir madde ile (Ek madde 1) "Fiziksel çevrenin özürllüer için ulaşılabilir ve yaşanabilir kılınması için, imar planları ile kentsel, sosyal, teknik altyapı alanlarında ve yapılarda Türk Standartları Enstitüsü'nün ilgili standartlarına uyulması zorunludur" hükmü getirilmiştir.

Dolayısıyla, eğer bir yol üzerinde yaya geçidi (eş düzey ya da alt-üst geçit) yapılacaksa, bu yaya geçidinin özürllüer de kullanımına uygun olması yasal bir zorunluluktur. 572 sayılı KHK'nin yukarıda sözü edilen birinci maddesinde, "fiziksel çevrenin özürllüer için ulaşılabilir kılınması için TSE'nin ilgili standartlarına uyulması" koşulu getirilmiştir. TSE'nin Nisan 1999'da çıkarmış olduğu TS 12576: "Şehir içi yollar -Özürllü ve Yaşlılar İçin Sokak, Cadde, Meydan ve Yollarda yapısal Önlemler ve İşaretlemelerin Tasarım Kuralları" isimli standardın 1.3.7. maddesinde "özürllüer hareketini kolaylaştırmak için yaya geçitleri düzayak olmalıdır" ifadesi yer almakta, "yoğun trafikli taşıt yollarında hemzemin yaya geçitlerinin yapılmaması halinde, özürllüer de kullanabileceği şekilde alt-üst geçitlerin yapılması" açık biçimde belirtilmektedir (TS 12576, s.19). Ayrıca, aynı standardın 1.3.7.2. maddesinde; "... tekerlekli sandalyeli özürllü için gerekiyorsa asansör, merdiven eğiminde hareket eden eğik asansör yapılmalıdır" denilmektedir. Dolayısıyla, ilgili kurumların, 572 sayılı KHK'nın 3194 sayılı İmar Yasası'na getirdiği madde gereği TSE'nin bu standardına uyarak, düzenlemeleri özürllüer de yararlanabileceği biçimde yapması gerekmektedir.

Ancak, mevcut proje ile yayalar içindeki hareket kısıtlılığına sahip kişiler olan özürllü, hasta, yaşlı, hamile, bebek arabalı kişiler için (üst kot çözümleri henüz yapılmadığından) projenin bu standartları sağlayıp sağlayamayacağı bilinmemektedir (TSE, 2007). Ayrıca yürüyen merdiven, asansör, havalandırma delikleri vb. gibi yapılması zorunlu çalışmalardan sonra, meydan üstünün tanıtımlarda gösterildiği gibi dümdüz kalması mümkün olmayacaktır.

5.6. Afet Halinde Toplanma Yeri

Birinci dereceden deprem kuşağında bulunan İstanbul'da uygulanacak bu proje ile depreme uygun kent planlaması yapmak yerine, deprem riski en yüksek olan düzenlemeler yapılmaktadır. Dalış tünellerinin altında olan otobüs duraklarında ve meydan üzerinde bulunacak insanların, bir deprem anında ciddi kayıplarına neden olabilecektir.

Ayrıca, Taksim Meydanı, İstanbul'un en sıkışık bölgesi olan Beyoğlu'nun nadir geniş ve açık alanlarından biridir. Aksine daha fazla açık alan, park ve meydan yaratılmaya çalışmak

gerekirken, olası afet halinde toplanma yeri olan Taksim Meydan'ı yarıklarla delik deşik edilerek ortadan kaldırılmamalıdır.

5.7. Kentsel ve Toplumsal Bellekteki Yeri

Meydan'ın tarihi unsurlardan biri olan Tarihi Taksim Maksemi, Taksim Gezi Parkı, Atatürk Kültür Merkezi ve Taksim Anıtı tarihselliğin simgeleridir. Bu yapıların hemen yanında ve komşuluğunda inşa edilecek her hangi bir yapı (Taksim Kışlası) bu tarihi simgelerle bezeli meydanın kimliğini zedeleyecektir. Taksim Cumhuriyet Alanı olarak ta bilinen Taksim Meydanı ve meydana komşu olan yapılar, Cumhuriyet'in simgesi şeklindedir.

Bahsedilen aykırılıklar nedeniyle plan hükmü, 2863 sayılı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanunu ve eki Koruma Amaçlı İmar Planları ve Çevre Düzenleme Projelerinin Hazırlanması Gösterimi Uygulaması Denetimi Müelliflerine İlişkin Usul ve Esaslara Ait Yönetmeliğine aykırıdır (TMMOB Peyzaj Mimarları Odası, 2011).

Taksim Meydanı aynı zamanda kentsel ve toplumsal bellekte yer etmiş, bayramların, şenliklerin, toplumsal sevinçlerin ve tepkilerin verildiği bir alandır. Ön görülen düzenleme ile meydanın kitlelerce kullanımını zorlaştıracaktır.

6. SONUÇLAR

Taksim Meydan Düzenlemesine ilişkin bilgiler ve değerlendirmeler ışığında aşağıdaki sonuçlar sıralanmıştır;

- Zaman içerisinde en çok otellere alanlar verilerek kamusal alanlarda (Taksim Gezi'si başta olmak üzere) azalma olmuştur (Ek 5). Şu an Ceylan Otel'in olduğu yer İstanbul'un ilk kamusal parkı olan Taksim Parkı'dır.
- Taksim Topçu Kışlası'nın yeniden inşası fikri, geniş kamu kesimlerinin ücretsiz olarak kullandığı kentsel açık bir mekânı; Taksim Gezi Parkını herkesin giremediği kapalı bir mekâna dönüştürecektir (ICOMOS-TR vd, 2012). Böylece alanın sosyal aktörleri de değişecektir.
- 2009 yılında Topçu Kışlası'nın ihyası düşüncesi II Nolu Koruma Kurulu'ndan veto yemiştir. 17.01.2011 tarihinde Beyoğlu Şehircilik Dair Başkanlığı aldığı kararda Topçu Kışlası'nın yapılması düşüncesini Taksim Gezisi'ndeki ağaçlardan dolayı kabul etmemiştir. Ayrıca Taksim Gezisi'nin bulunduğu alana Topçu Kışlası'nın I. Dereceden ihyası kararı (ki bir yapının tescilinin I. dereceden olması için özgün malzeme, özgün plan ve özgün kullanım olması

gerekmektedir), İstanbul I Numaralı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kurulu'nun 06.01.1999 tarih 10521 sayılı Taksim Meydanı'nın bütün olarak tescili kararı ile ters düşmektedir.

- Bu proje ile Taksim Gezisi'ndeki ve Meydana çıkan yollardaki 50 yılı aşkın ağaçlar kesilecektir. Önerilen projede ise, gerçekleştirilmesi planlanan ulaşım çözümlerinin ve Topçu Kışlası'nın inşasının İnönü ve Mete Caddeleri ile Gezi Parkı'ndaki tarihi Çınar Ağaçları kesilmeden gerçekleştirilemeyeceği açıkça görülmektedir.
- Prost kendi notlarında bu alanı, bahçeyi, parkı Paris'in çok ötesinde, kadın ve erkeğin beraber gezdiği bir mekân olarak planlamıştır. Cumhuriyet döneminin yeni şehir düzenleme anlayışının bir yansıması olan 2 no.lu parkı toplumun kültür reformunun simgesi yapmak istemiştir.
- Araç ve yaya trafiğini rahatlatacağı gerekçesiyle hazırlanan 98 bin metrekarelik Taksim Meydanı yayalaştırma projesi, çok büyük bir kentsel müdahaledir ve özellikle dalış tünelleriyle mevcut yol-bina ilişkisini kopararak, bölgenin “tarihi kentsel peyzajını” yok edecektir (ICOMOS-TR vd, 2012).
- Bu planda yaya yolları daraltılmakta, sadece trafik değil, yaya ve otobüs durakları da yer altına alınmaktadır. Bu durum engelliler başta olmak üzere alanın yaya kullanımını zorlaştıracaktır.
- Taksim Yayalaştırma Projesinde yollar, metro ve fönükülerden dolayı 6m'den aşağıya alınamamaktadır.
- 16.09.2011 tarihli 2111 sayılı Büyükşehir Belediye Meclisi kararında belirtildiği üzere, meydan üst düzenlemesine ilişkin herhangi bir proje bulunmamaktadır.
- Özel bir turist çekim noktası olan İstiklal Caddesi'ne gelecek olan turistik servis araçlarının da yolcuları yeraltında bırakacağı ve İstanbul'un vitrini olan Taksim'e katılımın yayalar açısından son derece konforsuz olan yer altı aktarım noktalarından gerçekleşeceği son derece düşündürücüdür.
- Plan ve proje üretme süreçlerinde katılım ve bilgilendirme süreçleri yeterli olmamıştır. Oysa çağdaş yaklaşımlar, kamusal nitelikli müdahalelerin çok işlevli ve çok odaklı olarak planlanması gerektiğini kabul etmektedirler. Ülkeler planlama anlayışlarını bu yönde yenilemekte, yeni kavramları yerleştirmeye çalışmaktadırlar. Bu kapsamda fikir üretiminin fiziki mekân düzenlemesiyle sınırlı bir perspektif içinde hazırlanması yerine, bağımsız katılımın sağlandığı, deneyselliğin, çoğulculuğun gözetildiği yöntemlerin geliştirilmesi gerekmektedir (ICOMOS-TR vd, 2012).

KAYNAKLAR

Ahunbay, Z., 2012. "Taksim Meydanı ve Topçu Kışlası'nın Yeniden Yapımı: Rekonstrüksiyon Tutkusu/ "Hortlatılmak" İstenen Yapılar", İstanbul.

Avrupa Kentli Hakları Deklarasyonu, 1996. Çeviren: Zerrin Yener ve Kumru Arapkirlioğlu, Avrupa Kentsel Şartı. İçişleri Bakanlığı Mahalli İdareler Genel Müdürlüğü Yayını, Ankara.

Aydemir, I., 2008. İki Fransız Mimarı Henri Prost ve August Perret'nin İstanbul ile İlgili Çalışmaları. Megaron YTÜ Mimarlık Fakültesi E-Dergisi, cilt 3, sayı 1, İstanbul.

Cânâ Bilsel Arşivi. Académie d'Architecture/Cité de l'Architecture et du Patrimoine/Archives d'Architecture du XXe siècle.

Cumhuriyet Dönemi İstanbul Planlama Raporları 1934-1995, 2007. Derleyen: Şener Özler, TMMOB Mimarlar Odası İstanbul Büyükşehir Şubesi, s.106, İstanbul.

ICOMOS-Türkiye ve Bizim Avrupa-Europa Nostra Derneğinin 03.02.2012 Tarihli Kamuoyuna Ortak Duyurusu, İstanbul.

İstanbul Büyükşehir Belediye Meclisi'nin 16.09.2011 Tarih ve 2111 Sayılı "Beyoğlu İlçesi Taksim Meydanı Yayalaştırma Projesi'ne ait 1/5000 ve 1/1000 Ölçekli Koruma Amaçlı İmar Plan Tadilatları" Kararı.

Jacques Pervititch Sigorta Haritalarında İstanbul, 1999. Axa Oyak, s.127, İstanbul.

Kubilay, A. Y. Plan von Constantinopel 1864- C. Stolpe. Maps Of İstanbul Haritaları 1422-1922 (160-161).

Suna ve İnan Kırac Vakfı İstanbul Araştırmaları Enstitüsü, 2010. "İmparatorluk Başkentinden Cumhuriyet'in Modern Kentine: Henri Prost'un İstanbul Planlaması" Sergisi, İstanbul.

TSE, 2007. Şehir İçi Yollar-Özürü ve Yaşlılar İçin Sokak, Cadde, Meydan ve Yollarda Yapısal Önlemler ve İşaretlemelelerin Tasarım Kuralları (Kabul Tarihi:8.4.1999/Yürürlükte)

T.C. Kültür Bakanlığı İstanbul 1 Numaralı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kurulu'nun 06.01.1999 Tarih ve 10521 Sayılı Kararı.

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı İstanbul 2 Numaralı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu'nun 09.02.2011 Tarih 4225 Sayılı Kararı.

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı İstanbul 2 Numaralı Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu'nun 04.01.2012 Tarih 165 Sayılı Kararı.

TMMOB Peyzaj Mimarları Odası, 2011. 1/1000 Ölçekli Beyoğlu Kentsel Sit Alanı Koruma Amaçlı Uygulama İmar Planı'na itiraz metni, Ankara.

TMMOB Peyzaj Mimarları Odası, 2012. "Korunması Gerekli Taşınmaz Kültür Varlıklarının ve Sitlerin Tespit ve Tescili Hakkında Yönetmelik Değiştirildi", Ankara. (www.peyzajmimoda.org.tr/genel/bizden_detay.php?kod=4975)

TMMOB Peyzaj Mimarları Odası İstanbul Şubesi, 2012. "Taksim Meydanı ve Taksim Gezi Parkı Projesi ve Plan Kararları" Oda Görüşü, İstanbul. (www.peyzajmimoda.org.tr/genel/bizden_detay.php?kod=4955&tipi=2&sube=4)

Yapıcı, M., 2012. "Taksim Dayanışması" Basın Açıklaması, İstanbul.

Url 1 < www.kenthaber.com/marmara/istanbul/Kimdir/iz-birakan/henri-prost

Url 2 < http://tr.wikipedia.org/wiki/Taksim_Cumhuriyet_An%C4%B1t%C4%B1

Url 3 < www.ibb.gov.tr

Url 4 < <http://sehirrehberi.ibb.gov.tr/map.aspx>

EKLER

EK 1. T.C. Kültür Bakanlığı İstanbul I Numaralı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kurulu'nun Cumhuriyet Anıtı'nın, Maskem'in, Taksim Gezisi'nin ve Atatürk Kültür Merkezi'nin birbirinden ayrılmaz ve Taksim Cumhuriyet Alanı (Taksim Meydanı) ile bir bütün oldukları yönünde 06.01.1999 tarih ve 10521 sayılı kararı

EK 2. T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı İstanbul II Numaralı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu'nun "yерinde mevcut olmayan Topçu Kışlası'nın I. Dereceden tesciline" ilişkin 09.02.2011 tarih ve 4225 sayılı kararı

EK 3. T. C. Kültür ve Turizm Bakanlığı İstanbul II Numaralı Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu'nun "Beyoğlu İlçesi Taksim Meydanı Yayalaştırma Projesi'ne ait 1/5000 ve 1/1000 lçekli Koruma Amaçlı İmar Plan Tadilatları"na ilişkin 04 Ocak 2012 tarih ve 165 sayılı onay kararı

EK 4. İstanbul Büyükşehir Belediyesi'nin 14.02.2012 tarihinde 1/5000 ve 1/1000 lçekli Beyoğlu İlçesi Taksim Meydanı Yayalaştırma Projesi Koruma Amaçlı Uygulama İmar Planı Tadilat Planları (Url 3)

EK 5. Alana ilişkin çeşitli yıllara ait hava fotoğrafları

T.C.
KÜLTÜR BAKANLIĞI
İstanbul I Numaralı Kültür ve Tabiat Varlıklarını
Koruma Kurulu

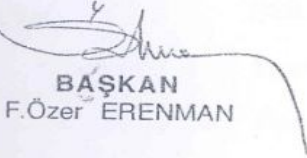
Toplantı Tarihi ve No: 6.1.1999-607
Karar Tarihi ve No : 6.1.1999-10521

Toplantı yeri
İSTANBUL

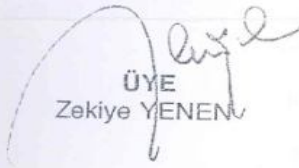
KARAR

İstanbul İli, Beyoğlu İlçesi, Gümüşsuyu Mah, 750 ada, 104 parselde yer alan, Kurulumuzun 7.7.1993 gün ve 4720 sayılı kararı ile belirlenen Beyoğlu Kentsel Sit Alanında kalan Atatürk Kültür Merkezi'nin 2863 sayılı Yasa'nın, 6.,7.,8., maddeleri kapsamında değerlendirilerek, korunması gerekli kültür varlığı olarak tescil edilmesini ve koruma alanının belirlenmesini isteyen, Kültür Bakanlığı, Müsteşar Yardımcılığı'nın 10.12.1998 gün ve Müst.Yard/2171 sayılı yazısı okundu, yapılan görüşmeler sonucunda:

İstanbul İli, Beyoğlu İlçesi, Gümüşsuyu Mah, 750 ada, 104 parselde bulunan Atatürk Kültür Merkezi'nin; Cumhuriyetin simgesi olan Taksim Cumhuriyet Alanı'nı (Taksim Meydanı) kuran öğelerden biri olması, Cumhuriyet Anıtı'nın, tarihi su yollarının Taksim'deki dağıtım noktası olan I. Sultan Mahmut dönemi yapılarından türünün tek örneği, Gayrimenkul Eski Eserler ve Anıtlar Yüksek Kurulu'nun 24.III.1962 gün ve 1804 sayılı kararı ile tescilli tarihi Maksem'in, Kentin önemli yeşil alanlarından biri olan Taksim Gezisi'nin ve bunların oluşturduğu aksta bulunan Atatürk Kültür Merkezi'nin birbirinden ayrılmaz ve Taksim Cumhuriyet Alanı ile bir bütün olduğu yönüyle anılan bu anıtların tümünün korunması gerektiğine, Atatürk Kültür Merkezi'nin kültür merkezi işlevi de gözönünde bulundurularak, 2863 sayılı Yasa'nın 6. ve 7. maddeleri gereği korunması gerekli kültür varlığı olarak tescil edilmesine, Taksim Cumhuriyet Alanı'ndan soyutlanarak koruma alanı belirlenmesi mümkün olmadığından, anılan tüm bu alanın koruma alanı içerisinde mütalaa edilmesine, ancak Koruma Alanı sınırlarının, Kurul Müdürlüğümüzde inceleme aşamasında olan "Taksim Meydanı Kentsel Tasarım Projesi" nin değerlendirilmesi sırasında belirlenebileceğine karar verildi.

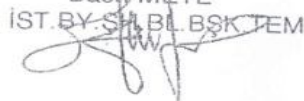

BAŞKAN
F.Özer ERENMAN

BAŞKAN YARDIMCISI
Alpay PASINLI

ÜYE
Zekiye YENEN

ÜYE
Kemal AKÇAY

ÜYE
Tanju Verda AKAN

ÜYE
Başrı METE
İST.BY.SH.BL.BSK.TEM

ÜYE

EK 2

T.C.
KÜLTÜR VE TURİZM BAKANLIĞI
İstanbul II Numaralı Kültür ve Tabiat Varlıklarını
Koruma Bölge Kurulu

Toplantı Tarihi ve No: 09.02.2011-282
Karar Tarihi ve No: 09.02.2011-4225

Toplantı Yeri
İSTANBUL

KARAR

İstanbul İli, Beyoğlu İlçesi, İstanbul I Numaralı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kurulu'nun 07.07.1993 gün 4720 sayılı kararı ile kentsel sit alanı olarak ilan edilen, Kurulumuzun 17.01.2009 gün 2302 sayılı kararı ile 1/5000 ölçekli Koruma Amaçlı Nazım İmar Planı 22.09.2010 gün 3791 sayılı kararı ile 1/1000 ölçekli koruma amaçlı uygulama imar planı uygun bulunan alanda Taksim Gezi Parkına ilişkin öneri plan notu kapsamında iletilen belgelerin değerlendirilmesini talep eden İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanlığı, İmar ve Şehircilik Daire Başkanlığı, Şehir Planlama Müdürlüğü'nün 27.09.2010 tarih M.34.0.İBB.0.13.47.310.01.02/2010/ S:3389496-17548 sayılı yazısı ve söz konusu Kışlanın korunması gerekli kültür varlığı olarak tescil edilmesini talep eden Beyoğlu Belediye Başkanlığı, Plan ve Proje Müdürlüğü'nün 17.01.2011 gün M.34.6.BEB.38-2011/GD/5 G-141268 Ç- 409 sayılı yazısı ve Müdürlük raportörlerinin 11.10.2010 tarihli raporu okundu, dosyası incelendi, yapılan görüşme sonucunda;

İstanbul İli, Beyoğlu İlçesi, 751 ada, 1-2-3-4 parsellerde bulunan ve yerinde mevcut olmayan "Taksim Kışlası"na ait iletilen bilgi-belgelerden, 2863 sayılı Yasanın 6. Maddesinde belirtilen özellikleri taşıdığı anlaşıldığından korunması gerekli kültür varlığı olarak tescil edilmesine, koruma grubunun I olarak belirlenmesine, ne şekilde ihya edileceği ile ilgili olarak restitüsyon ve rekonstrüksiyon projelerinin Taksim Meydanı Kentsel Tasarım Projeleri ile bir bütünlük içerisinde değerlendirilmesine ve söz konusu proje ile birlikte ağaç rölövesinin Kurulumuza getirilmesine karar verildi.

BAŞKAN
 Mete TAPAN
 İMZA

BAŞKAN YARDIMCISI
 Yaşar ÇORUHLU
 İMZA

ÜYE
 Sait KARABULUT
 İMZA

ÜYE
 Ufuk KOCABAŞ
 İMZA

ÜYE
 Hasibe SİLAHTAR
 İMZA

ÜYE
 Ömer KORMAN
 İMZA

ÜYE
 Münevver DAĞGÜLÜ
 İMZA

ÜYE
 Erol ÇALIŞKAN
 İstanbul Büy. Bld. Tem.
 İMZA

ÜYE
 İlhan TURAN
 Beyoğlu Belediyesi Tem.
 İMZA

T.C.
KÜLTÜR VE TURİZM BAKANLIĞI
İstanbul II Numaralı Kültür Varlıklarını
Koruma Bölge Kurulu

Toplantı Tarihi ve No : 04.01.2012- 18

Toplantı Yeri

Karar Tarihi ve No : 04.01.2012- 165

İSTANBUL

KARAR

İstanbul İli, Beyoğlu İlçesi, İstanbul I Numaralı Kültür ve Tabiat Varlıkları Koruma Kurulu'nun 07.07.1993 gün ve 4720 sayılı kararı ile belirlenen Kentsel Sit Alanı içerisinde yer alan, İstanbul II Numaralı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Bölge Kurulunun 07.01.2009 gün 2302 sayılı kararı ile uygun bulunan 21.05.2009 t.t.li 1/5000 ölçekli Koruma Amaçlı Nazım İmar Planında ve 22.09.2010 gün ve 3791 sayılı kararı ile uygun bulunan 21.12.2010 t.t.li 1/1000 ölçekli Koruma Amaçlı Uygulama İmar Planında kısmen Ulaşım Transfer Merkezi Alanı, kısmen Meydan (Taksim Meydanı), kısmen yaya yolları, kısmen yollar, kısmen de park alanı (Taksim Gezi Parkı) lejantında kalan alanda Taksim Meydanı Yayalaştırma Projesi kapsamında 15.07.2011 tarih ve UTK2011/22-23 sayılı UTK kararı alındığının belirtildiği ve İstanbul Büyükşehir Belediye Meclisinin 16.09.2011 gün ve 2111 sayılı kararı ile uygun görülen Taksim Meydanı Yayalaştırma Projesine ait 1/5000 ölçekli Koruma Amaçlı Nazım İmar Planı tadilatı ve 1/1000 ölçekli Koruma Amaçlı Uygulama İmar Planı tadilatlarının 2863 ve 3386-5226 sayılı yasa gereği değerlendirilmesinin istendiği İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanlığı, İmar ve Şehircilik Daire Başkanlığı, Planlama Müdürlüğünün 02.11.2011 gün ve M.34.0.İBB.0.13.41.310.01.04.01/2011-14072-157137 sayılı yazısı, Müdürlük raportörlerinin 19.12.2011 tarihli raporu okundu, dosyası incelendi, yapılan görüşmeler sonucunda;

İstanbul İli, Beyoğlu İlçesi, Taksim Meydanı Yayalaştırma Projesine ait 1/5000 ölçekli Koruma Amaçlı Nazım İmar Planı tadilatı ve 1/1000 ölçekli Koruma Amaçlı Uygulama İmar Planı tadilatının meydanın yoğun taşıt kullanımından arındırılarak meydan vasfının özellikle yaya kullanımının güçlendirilmesine yönelik olduğunun anlaşıldığına, bu yöndeki Kurulumuza sunulan plan tadilatı tekliflerinin yürürlükteki imar planındaki meydan yayalaştırma kararlarına uygun olduğunun görüldüğüne, 2 ve 4 numaralı plan notlarında yer alan K.veT.V.K.B.Kurulu ibarelerinin 648 sayılı Kanun Hükmünde Kararname doğrultusunda düzeltilmesine, iletilen 1/5000 ve 1/1000 plan tadilatı tekliflerinin 2863 sayılı Yasa kapsamında kültür varlığı açısından sakıncası olmadığına karar verildi.

EK 5

Resim 20. Plan von Constantinopel 1864-C. Stolpe (Kubilay XXXX)

Resim 21. Hava fotoğrafi-1966 (Url 4)

Resim 22. Hava fotoğrafi-1982 (Url 4)

Resim 23. Hava fotoğrafi-2012 (Url 4)